

Београд - Немачка канцеларка Ангела Меркел у Београд ће донети кристализацију нових ставова Немачке, који би требало да артикулишу немачке, али и интересе Европске уније и САД према простору Западног Балкана. Њени захтеви могу да иду ка формализацији односа две државе Србије и Косова. То је модел две Немачке, где се није догодило међусобно признање, али су обе државе имале право да буду чланице УН. Такав став би могао да води ка независном Косову са становишта међународних односа, без обзира да ли га Србија признаје или не. Дакле, очекујем тешке разговоре између немачке канцеларке и српског премијера у Београду, каже за Данас Борис Тадић, бивши председник Србије и председник СДС, који је и сам имао прилике да у Београду води "тешке разговоре" са Ангелом Меркел.

*Колико је вама разговор са Меркеловом био тежак и непријатан?

- Са становишта користи за Србију то је био одличан, мада веома тежак разговор. Ниједан разговор није био лаган, али смо после сваког имали суштински напредак. И она и ја смо бранили интересе својих земаља, тако да немам никакву примедбу на њен рачун, упркос тврдим ставовима. После састанка у Београду направили смо мапу пута коју смо прешли и добили смо статус кандидата за чланство у ЕУ, а да се притом нисмо одrekli наших легитимних интереса на Косову, иако је то било у основи захтева Меркелове. Да сам ја добио изборе, верујем да бисмо одавно преговарали о поглављима, а сада њихов почетак није ни изван.

*Може ли од успешност тих разговора у Београду да зависи и датум отварања првог поглавља у преговорима са ЕУ?

- Може да се деси, након прихватања ставова Меркелове, евентуално отварање поглавља 35 о Косову, мада је и то неизвесно. Актуелна влада направила је огромне уступке Бриселским споразумом, који је практично до сада највиши имплицитни акт признања Косова, а за толики уступак смо добили само формални датум отпочињања

преговора и ниједно отворено поглавље. Суштински ми смо успорени у процесу европских интеграција, а истовремено су грађани обмањени да смо направили невероватан напредак. Уколико и почнемо преговоре крајем ове или почетком наредне године, технички можемо да их завршимо тек 2024, тако да се можемо наћи у пакету за пријем у ЕУ са БиХ, Македонијом и Албанијом. Нажалост, ова влада нуди само врло ефикасну медијску представу и драматургију политичких збивања, али не и реалан напредак.

*Ако све тако тешко иде, зашто сву своју политику и економију базирамо на уласку у ЕУ?

- Суштина је да ми немамо употребљиву алтернативу тој политици нити било коју другу политичку и економску опцију која би могла да замени ЕУ, у коју иде 75 одсто нашег извоза. Русија је укључена у ратни сукоб у Украјини и има непремостиве унутрашње проблеме. Кина је исувише далеко и никада нисмо успели да се изборимо са конкуренцијом на том тржишту. Учлањење у ЕУ је наша стратешка одлука јер су нам природни савезници. Читава стратегија у време мог председниковања била је да што више компанија дође у Србију и производи. И то смо остварили - између осталих, у Србију су дошле инвестиције из северне Италије, Аустрије и јужне Немачке. Данас када гледам Вучића како отвара компаније које смо ми довели и давно отворили, попут Сваровског, Сименса и Боша, очигледно је да је Вучићева влада успешнија једино у маркетингу. Успешни су само у приказивању туђих дела као својих и то свакодневно чине. У том маниру је Вучић и пре неколико дана отворио и фабрику у Руми, која је такође пројекат из времена претходне власти. Тачно је да нема политике без маркетинга, али нема ни успешне политике без дела. Међутим проблем је што њихов маркетинг често прераста у пропагандну активност, а то је мимо демократије.

*Има ли и у овој премијеровој причи око одласка у Сребреницу маркетинга?

- Не разумем зашто Вучић Србију ставља у ситуацију као да није извршила акт извињења, осим уколико себе не жели да представи као зачетника тог процеса. Ја сам пре десет година био у Сребреници и сада Вучић оваквом политичком поставком враћа Србију деценију уназад. Могу да разумем Изетбеговића, који има интерес да се Србија врати десет година уназад само са становишта дневне политике, али то суштински није ни за бошњачки народ корисно, јер ако сви заједно имамо такав приступ, онда у ствари не желимо да изађемо из стања конфликта. То не само да није морално, већ је и изузетно скупо, јер земље у региону немају привреде које могу да издрже тако дуго конфликтно стање. Замислите да се сваки канцелар после Бранта извињавао докле би

то довело Немачку. И зато ме чуди став одлазећег немачког амбасадора који каже да би Вучић морао да оде први пут у Сребреницу.

*Треба ли Вучић да иде у Сребреницу?

- Вучић би требало да оде у Сребреницу, али то би требало да буде његов лични акт извињења због политике коју је заступао у прошлости. Нема потребе да иде испред Србије, јер сам ја давно пре њега тај посао обавио. Начином на који представља свој евентуални одлазак у Сребреницу он такође учествује у подизању тензија и враћа Србију десет година уназад, уместо да искорачи унапред. Ако се у свим областима будемо тако уназађивали, никада нећемо ни отпочети преговоре о учлањењу у ЕУ.

*Не враћамо се стално, ето идемо у сусрет и 5. августу - Дану сећања на српске жртве?

- Нажалост наши званичници и овакве догађаје стављају у погрешан контекст и чак и њима доприносе подизању тензија. Пример за то је и чин откривања споменика Гаврилу Принципу у овом тренутку. Председник Николић каже да су споменик открили они који су имали храбрости. Овакве бесмислене Николићеве изјаве одавно нису чудне, јер им је низ предугачак. Раније су његове изјаве биле комичне, али сада су већ трагичне. Открити споменик Принципу пред догађаје у Сребреници може да нас стави само у један проблематичан контекст са становишта међународних интереса Србије, а то свакако није питање храбрости. Ако је било потребе да се подигне споменик, свакако није требало да се то учини ових дана и за тај чин није била потребна храброст, већ елементарна политичка памет.

*Да ли постојање руске резолуције у УН поред Британије нама компликује живот?

- Свакако, јер Србију доводи у неодрживу позицију опредељивања које ће имати неизбежно негативне спољнополитичке последице. Ако подржимо руску резолуцију, то ће изазвати ново подозрење у ЕУ, а ако са друге стране не покушамо да изменимо текстове британске резолуције, општи утисак ће бити да је Србија крива за геноцид и оставиће простор за тумачења по коме је српски народ геноцидан. Међутим, суштинско питање је зашто наша влада није на време макар покушала да утиче на текст британске

резолуције. Нејасно је зашто нису предузели никакву дипломатску активност којом би евентуално покушали да утичу на текст резолуције када су, како премијер и сам каже, имали сазнања да се таква резолуција пише.

*Нисте задовољни нашом спољном политиком?

- Ова влада заправо спроводи само лошу копију моје спољне политике, не схватајући да нове околности захтевају и нове политичке одговоре. Осим тога, ми данас имамо више спољних политика јер се спољнополитичке оријентације премијера, председника и министра спољних послова умногоме разликују. Такође наша дипломатска активност је на недопустиво ниском нивоу. Пример за то је и наше председавање ОЕБС-у. У време мог мандата смо се изборили за то председавање и уместо да данас Србија буде иницијатор решења за украјинску кризу, Дачићеве изјаве о неопходности мира у свету су на нивоу представљања кандидаткиња на избору за мис света. Србија заправо и не председава ОЕБС-у, већ статира у тој организацији, а уместо ње то у пракси чини Немачка. Србија тиме пропушта јединствену прилику да буде глобални актер и стекне међународни кредибилитет који би утицао и на њен економски развој. Чини се да свет просто нема поверења ни у Дачића, ни у спољнополитичку оријентацију Србије.

*Спочитава вам се да сте ослабили опозицију изласком из ДС?

- Рејтинг ДС је нагло опао након промене руководства странке, а не након губитка избора 2012. или мог изласка из странке. Цифре су најбољи доказ да је и таква оптужба неоснована и да служи искључиво покушају дискредитације мене и СДС. Формирањем нове странке сам само омогућио опцију оним грађанима који никада не би гласали за ДС на челу са Ђиласом и који би данас сасвим сигурно били апстиненти. Поред тога што се нисам слагао са политиком тадашњег руководства, покушавао сам да останем у ДС и да утичем на промене. Међутим, када је ДС ушла у коалицију са Живковићем, човеком чија су једина дела у политици корупционашке афере, то је била преломна тачка, јер сам тада схватио да смо се тадашње руководство и ја разишли не само у политици него и вредносно. Нисам желео да останем у ДС која је напустила своју мисију, а од старе ДС задржала само име.

*Да ли је ДС са Пајтићем већа и боља опозициона странка у односу на Ђиласов период?

- У суштини то је и данас, као и у Ђиласово време, странка коју воде људи спрам личних интереса или интереса задржавања и освајања власти, а не спрам принципијелне, јасне и доследне политике. Притом, не би требало заборавити да је и Пајтић, у време када је Ђилас био председник ДС, заговарао улазак у коалицију са Вучићем. Данас је ДС у коалицији са СНС на више десетина локала, ништа нам не гарантује да и Пајтић сутра неће преко ноћи постати "Вучићев друг", као и Ђилас.

*Пре десетак дана појавило се и питање у чије име путујете по свету ?

- Као бивши председник и члан многих међународних организација и саветодавних тела, често добијам позиве за учествовање у различитим мисијама, за одржавање предавања на универзитетима, учествовање на конференцијама и међународним програмима итд. Увек се одазовем позивима организација за које оцинем да својим учешћем и искуством могу да допринесем. Учествујем у више мисија демократизације и изградње мира у земљама које се суочавају са конфликтима или су у периоду транзиције. Приликом свих тих посета увек се трудим да промовишем и интересе Србије и да учиним све што је у мојој моћи да помогнем својој земљи. Сматрам да је то доживотна обавеза сваког бившег председника, као и сваког грађанина који својим контактима може да помогне.

* Недавно сте након пута у Азербејџан почели да заговарате њихов гас?

- Ја сам још пре неколико година са председником Азербејџана покренуо иницијативу прикључења Србије на азербејџански гасовод Јужни коридор. Годинама уназад апелујем на владу да се укључи у пројекат повезивања Србије на тај гасовод, јер је диверзификација гасних извора за Србију од огромног стратешког значаја. Диверзификација би Србији омогућила виши ниво спољнополитичке независности и у складу је са стандардима ЕУ. Међутим, важније од тога је што би диверзификацијом Србија достигла далеко већи степен енергетске стабилности, што је посебно значајно у контексту могућег прекида допремања руског гаса преко Украјине 2019. године.

Ђилас "Вучићев друг"

*Стално вам се приговара да сте увек близу власти?

- То је и логично, јер само и власт и опозиција имају страх од једине истинске опозиционе странке, која је одбила да учествује у власти и са једнима и са другима. У тренутку када грађани траже алтернативу, они из макијавелистичких разлога изношењем таквих неистина покушавају да ослабе нашу снагу и умање перцепцију нашег опозиционог карактера. У Србији постоји огромна асиметрија у подршци владајућој коалицији и опозицији и на то сам упозоравао још док сам био у ДС. Сматрам да је ДС већ тада погрешном политиком допринела тој асиметрији и апсурдно је да ме данас тај ДС оптужује за сарадњу са Вучићем, јер су прва разилажења између мене и њих била управо због тога што се тадашње руководство на челу са Ђиласом залагало за коалицију са СНС, а ја сам и тада био против тога. Ђиласово залагање за ту коалицију му је и омогућило подршку у страначкој врхушци. Међутим, данас је очигледно шта је истина - Ђилас ме је оптуживао да сам напустио ДС како бих ушао у Вучићеву владу, а ја сам то одбио, док је Ђилас, који је викао да је Вучић диктатор, данас јавно "Вучићев друг".

Нисам на терету грађанима

*Зарађујете ли путујући по свету?

- Одбио сам да примам од државе плату или пензију која ми законом припада, јер нисам желео да будем на терету буџета и грађана. Ни данас не примам било какву накнаду из државног буџета, тако да немам ни моралну ни законску обавезу да говорим о својој заради, јер је то данас моја приватна ствар. Будући да нисам на терету грађана, данас немам обавезу да говорим о томе, баш као ни било који други грађанин који не обавља јавну функцију и чија зарада се не финансира од новца грађана.

(Данас)